GENERALINIO ADVOKATO
JEAN RICHARD DE LA TOUR IŠVADA,
pateikta 2024 m. birželio 18 d.[1]

Byla C-240/23

Herbaria Kräuterparadies GmbH
prieš
Freistaat Bayern

(*Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas, Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Žemės ūkis ir žuvininkystė – Ekologinė gamyba ir ekologiškų produktų ženklinimas – Reglamentas (ES) 2018/848 – Ekologinės gamybos taisyklės – 16 straipsnis – 33 straipsnis – Ženklinimas – Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas – Naudojimo sąlygos – 45 ir 48 straipsniai – Lygiaverčių ekologiškų produktų iš pripažintos trečiosios šalies importas į Sąjungos rinką – Nuoroda į ekologinę gamybą – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 20 straipsnis – Vienodas požiūris“

I. Įvadas

1. Nuo 2012 m. *Herbaria Kräuterparadies GmbH* (toliau – *Herbaria*) ginčija *Reistaat Bayern* (Bavarijos žemė, Vokietija) sprendimą, pagal kurį jai draudžiama naudoti su ekologine gamyba susijusią nuorodą vaisių sulčių ir žolelių ištraukų mišinio, kuriame, be ekologiškų produktų, yra neaugalinės kilmės vitaminų ir geležies gliukonato, gautų ne iš ekologinio žemės ūkio, ženklinimui, reklamai ir prekybai.

2. Pirmajame sprendime Teisingumo Teismas patvirtino Bavarijos žemės aiškinimą, kad tokiu atveju negalima naudoti Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipo ir jokių nuorodų į ekologinę gamybą[2]. *Herbaria* sutiko su tuo sprendimu, tačiau teigia, kad laikomasi nevienodo požiūrio į jos produktą ir panašų amerikietišką produktą, kuris papildytas neaugalinės kilmės vitaminais ir geležies gliukonatu, bet Jungtinėse Amerikos Valstijose pripažįstamas ekologišku produktu, todėl juo, pažymėtu Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu, galima prekiauti Sąjungos teritorijoje, nes JAV pripažintos trečiąja šalimi, kurioje taikomos lygiavertės gamybos ir kontrolės taisyklės.

[1] Originalo kalba: prancūzų.

[2] 2014 m. lapkričio 5 d. Sprendimas *Herbaria Kräuterparadies* (C-137/13, toliau – Sprendimas *Herbaria I*, EU:C:2014:2335).

3. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas, viena vertus, dėl 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/848 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007[3], 16 straipsnio 1 dalies, 30 straipsnio 1 dalies, 33 straipsnio 1 dalies, 45 straipsnio 1 dalies ir 48 straipsnio 1 dalies, taip pat II priedo IV dalies 2.2.2 punkto f papunkčio išaiškinimo ir, kita vertus, dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos[4] 20 straipsnio išaiškinimo.

4. Šis prašymas – galimybė Teisingumo Teismui patikslinti, kaip turi būti naudojamas Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas importuojant ekologinio ūkininkavimo produktus. Siūlysiu Teisingumo Teismui atsakyti, kad produktai, importuojami taikant 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamentą Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo ir panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 2092/91[5] bei Reglamentą 2018/848, gali būti ženklinami šiuo logotipu, tame pačiame matomame paviršiuje greta jo pateikiant privalomas žaliavos kilmės ir kilmės šalies, kurioje atlikta atitikties kontrolė, nuorodas, tuo nepažeidžiant vienodo požiūrio principo, įtvirtinto Chartijos 20 straipsnyje.

II. Teisinis pagrindas

A. Reglamentas Nr. 834/2007

5. Reglamento Nr. 834/2007 1 ir 33 konstatuojamosiose dalyse buvo nurodyta:

„(1) <…> ekologinės gamybos metodas vaidina dvigubą vaidmenį visuomenėje: taip sukuriama specifinė rinka, tenkinanti vartotojų paklausą ekologiškiems produktams, o taip pat taip teikiama nauda visuomenei, prisidedant prie aplinkos apsaugos bei gyvūnų gerovės ir kaimo plėtros.

<…>

(33) Turėtų būti leidžiama į Europos [Sąjungą] importuotus produktus pateikti į [Sąjungos] rinką kaip ekologiškus produktus, jeigu jie pagaminti pagal [Sąjungos] teisės aktus atitinkančias arba lygiavertes gamybos taisykles ir jiems taikoma tokia pati ar lygiavertė kontrolės tvarka. Be to, pagal lygiavertę sistemą importuotiems produktams turėtų būti suteiktas sertifikatas, išduotas atitinkamos trečiosios šalies kompetentingos institucijos arba pripažintos kontrolės institucijos ar įstaigos.“

6. Šio reglamento 19 straipsnio „Perdirbto maisto gamybos bendrosios taisyklės“ 2 dalies b punkte buvo nustatyta:

„Ekologiško perdirbto maisto sudėčiai taikomos šios sąlygos:

<…>

[3] OL L 150, 2018, p. 1; klaidų ištaisymai: OL L 7, 2021 01 11, p. 53, OL L 204, 2021 06 10, p. 47 ir OL L 321, 2022 12 15, p. 74).

[4] Toliau – Chartija.

[5] OL L 189, 2007, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 82, 2019 3 25, p. 40.

b) tik priedai, perdirbimo pagalbinės priemonės, kvapiosios medžiagos, vanduo, druska, mikroorganizmų ir fermentų preparatai, mineralai, mikroelementai, vitaminai, taip pat amino rūgštys ir kiti mikroelementai maisto produktuose, skirtuose tam tikrai mitybai, gali būti naudojami tik tuo atveju, jei juos leidžiama naudoti ekologinėje gamyboje pagal 21 straipsnį[.]“

7. Minėto reglamento 23 straipsnio „Su ekologine gamyba susijusių terminų vartojimas“ 1 dalyje buvo įtvirtinta:

„Taikant šį reglamentą laikoma, kad ant produkto pateikti su ekologinės gamybos metodu susiję terminai, tuo atveju, kai ženklinimo etiketėse, reklaminėje medžiagoje arba prekybos dokumentuose toks produktas, jo ingredientai ar pašarų produktai yra apibrėžti naudojant terminus, nurodančius pirkėjui, kad šis produktas, jo ingredientai ar pašarų produktai pagaminti pagal šiame reglamente nustatytas taisykles. Visų pirma, priede išvardyti terminai, jų išvestiniai žodžiai arba mažybinės formos, pavyzdžiui, „bio“ ar „eco“, atskirai arba junginiuose, gali būti vartojami visoje [Sąjungoje] ir bet kuria [Sąjungos] kalba ženklinant ir reklamuojant produktus, kurie atitinka pagal šį reglamentą ar jo laikantis nustatytus reikalavimus.

Ženklinant ir reklamuojant gyvus ar neperdirbtus žemės ūkio produktus galima naudoti su ekologinės gamybos metodu susijusius terminus tik tuo atveju, kai be to visi to produkto ingredientai taip pat buvo pagaminti pagal šiame reglamente nustatytus reikalavimus.“

8. To paties reglamento 24 straipsnis „Privalomos nuorodos“ buvo suformuluotas taip:

„1. Naudojant 23 straipsnio 1 dalyje nurodytus terminus:

a) 27 straipsnio 10 dalyje nurodytas ūkio subjekto, kuris atliko paskutinę gamybos arba paruošimo operaciją, kontrolės institucijos ar kontrolės įstaigos kodas taip pat nurodomas ženklinant;

b) fasuotų maisto produktų atveju ant pakuotės taip pat pateikiamas 25 straipsnio 1 dalyje nurodytas [Sąjungos] logotipas;

c) tais atvejais, kai naudojamas [Sąjungos] logotipas, tame pačiame matomame paviršiuje greta logotipo taip pat nurodoma vieta, kurioje buvo užaugintos produkto sudėtyje esančios žemės ūkio žaliavos; ši nuoroda atitinkamai yra tokia:

   – „ES žemės ūkis“, kai žemės ūkio žaliavos buvo užaugintos ES;

   – ne ES žemės ūkis“, kai žemės ūkio žaliavos buvo užaugintos trečiosiose šalyse;

   – „ES ir ne ES žemės ūkis“, kai vienos žemės ūkio žaliavos buvo užaugintos [Sąjungoje], o kitos – trečiojoje šalyje.

<…>

25 straipsnio 1 dalyje nurodyto [Sąjungos] logotipo ir pirmame papunktyje nurodytos nuorodos naudojimas nėra privalomas iš trečiųjų šalių importuotiems produktams. Tačiau, kai 25 straipsnio 1 dalyje nurodytas [Sąjungos] logotipas pateikiamas etiketėse, pirmame papunktyje nurodyta nuoroda taip pat pateikiama etiketėse.

2. 1 dalyje nurodytos nuorodos pateikiamos pastebimoje vietoje, kad būtų lengvai matomos, aiškiai įskaitomos ir jų nebūtų įmanoma ištrinti.

<…>“

9. Reglamento Nr. 834/2007 25 straipsnyje „Ekologinės gamybos logotipai“ buvo nustatyta:

„1. Bendrijos ekologinės gamybos logotipas gali būti naudojamas ženklinant, pristatant ir reklamuojant produktus, atitinkančius šiuo reglamentu nustatytus reikalavimus.

<…>

2. Nacionaliniai ir privatūs logotipai gali būti naudojami ženklinant, pristatant ir reklamuojant produktus, atitinkančius šiuo reglamentu nustatytus reikalavimus.

<…>“

10. Šio reglamento 32 straipsnio „Reikalavimus atitinkančių produktų importas“ 1 dalyje buvo nurodyta:

„Iš trečiosios šalies importuotas produktas gali būti pateikiamas į [Sąjungos] rinką kaip ekologiškas produktas, jeigu:

a) produktas atitinka šio reglamento II, III ir IV antraštinių dalių nuostatas ir pagal šį reglamentą priimtas įgyvendinimo taisykles, susijusias su jo gamyba;

b) visus susijusius ūkio subjektus, įskaitant eksportuotojus, patikrino pagal 2 dalį pripažinta kontrolės institucija ar kontrolės įstaiga;

c) susiję ūkio subjektai importuotojams ar nacionalinėms institucijoms bet kada gali pateikti 29 straipsnyje nurodytus patvirtinamuosius dokumentus, leidžiančius nustatyti ūkio subjektą, atlikusį paskutinę operaciją ir patikrinti ar tas ūkio subjektas laikėsi a ir b punktuose nustatytų reikalavimų, išduotus b punkte nurodytos kontrolės institucijos ar kontrolės įstaigos.“

11. Minėtos reglamento 33 straipsnis „Produktų, kuriems suteikiamos lygiavertės garantijos, importas“ buvo suformuluotas taip:

„1. Iš trečiosios šalies importuotas produktas taip pat gali būti pateikiamas į [Sąjungos] rinką kaip ekologiškas produktas, jeigu:

a) produktas buvo pagamintas laikantis gamybos taisyklių, atitinkančių III ir IV antraštinėse dalyse nustatytas taisykles;

b) ūkio subjektams buvo pritaikytos kontrolės priemonės, kurios veiksmingumo požiūriu atitinka V antraštinėje dalyje nurodytas priemones, ir tokios kontrolės priemonės jiems buvo nuolatos ir veiksmingai taikomos;

c) ūkio subjektų trečiojoje šalyje veikla visuose gamybos, paruošimo ir paskirstymo etapuose buvo patikrinta taikant kontrolės sistemą, pripažintą pagal 2 dalį, arba patikrinta kontrolės institucijos ar kontrolės įstaigos, pripažintos pagal 3 dalį;

d) produktui yra suteiktas patikrinimo sertifikatas, išduotas pagal 2 dalį pripažintų trečiosios šalies kompetentingų institucijų, kontrolės institucijų ar kontrolės įstaigų arba pagal 3 dalį pripažintos kontrolės institucijos ar kontrolės įstaigos, kuriame patvirtinama, kad produktas atitinka šioje dalyje nustatytas sąlygas.

<…>

2. [Europos] Komisija 37 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka gali pripažinti trečiąsias šalis, kurių gamybos sistema atitinka principus ir gamybos taisykles, atitinkančius II, III ir IV antraštinėse dalyse nustatytus principus ir taisykles, ir kurių kontrolės priemonės veiksmingumo požiūriu atitinka V antraštinėje dalyje nustatytas kontrolės priemones, ir sudaryti šių šalių sąrašą. Įvertinant lygiavertiškumą atsižvelgiama į *Codex Alimentarius* gaires CAC/GL 32.

<…>“

B. Reglamentas (EB) Nr. 889/2008

12. 2008 m. rugsėjo 5 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 889/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo įgyvendinimo taisyklės dėl ekologinės gamybos, ženklinimo ir kontrolės[6], 27 straipsnio „Tam tikrų produktų ir medžiagų naudojimas gaminant maistą“ 1 dalyje buvo nustatyta:

„Pagal [ReglamentoNr. 834/2007] 19 straipsnio 2 dalies b punktą gaminant ekologiškus maisto produktus, išskyrus vyną, galima naudoti tik šias medžiagas:

<…>

f) mineralus (įskaitant mikroelementus), vitaminus, aminorūgštis ir mikroelementus, kuriuos leista naudoti tik tiek, kiek jų naudojimas maisto produktuose, į kuriuos jie įdedami, yra būtinas pagal teisės aktus.“

C. Reglamentas (EB) Nr. 1235/2008

13. 2008 m. gruodžio 8 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1235/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 įgyvendinimo taisyklės dėl ekologiškų produktų importo iš trečiųjų šalių[7], 7 straipsnio 1 dalyje buvo nurodyta:

„Remdamasi [Reglamento Nr. 834/2007] 33 straipsnio 2 dalimi, Komisija nustato pripažintų trečiųjų šalių sąrašą. Pripažintų šalių sąrašas pateiktas šio reglamento III priede. <…>“

6 OL L 250, 2008, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 143, 2020 05 06, p. 12.

7 OL L 334, 2008, p. 25.

D. Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 126/2012

14. 2012 m. vasario 14 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 126/2012, kuriuo iš dalies keičiamos Reglamento (EB) Nr. 889/2008 nuostatos dėl patvirtinamųjų dokumentų ir Reglamento (EB) Nr. 1235/2008 nuostatos dėl ekologiškų produktų importo iš Jungtinių Amerikos Valstijų[8], 2 straipsniu Jungtinės Valstijos įtrauktos į trečiųjų šalių sąrašą, pateikiamą Reglamento Nr. 1235/2008 III priede.

E. Reglamentas 2018/848

15. Reglamento 2018/848 1, 3, 6, 9, 15, 17, 73, 77–79, 93, 96 ir 123 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(1) <…> ekologinės gamybos vaidmuo visuomenėje yra dvejopas: viena vertus, ją vykdant kuriama ekologiškų produktų vartojimo paklausai patenkinti skirta konkreti rinka, ir, kita vertus, kuriamos visuomenei prieinamos gėrybės, kuriomis prisidedama prie aplinkos apsaugos, gyvūnų gerovės ir kaimo plėtros;

<…>

(3) visų pirma, ekologinės gamybos politikos tikslai yra įtvirtinti [bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP)] tiksluose užtikrinant, kad ūkininkai, kurie laikosi ekologinės gamybos taisyklių, gautų deramą grąžą. Be to, augant ekologiškų produktų vartojimo paklausai, sukuriamos sąlygos toliau plėtoti ir plėsti tų produktų rinką, kartu didinant ekologine gamyba užsiimančių ūkininkų grąžą;

<…>

(6) atsižvelgiant į Sąjungos ekologinės gamybos politikos tikslus, tai politikai įgyvendinti nustatyta teisine sistema turėtų būti siekiama užtikrinti sąžiningą konkurenciją ir tinkamą ekologiškų produktų vidaus rinkos veikimą, išsaugoti ir pateisinti vartotojų pasitikėjimą produktais, kurie paženklinti kaip ekologiški, ir sudaryti sąlygas, kad šią politiką būtų galima plėtoti atsižvelgiant į gamybos ir rinkos pokyčius;

<…>

(9) atsižvelgiant į dinamišką ekologinės gamybos sektoriaus raidą, [Tarybos reglamente Nr. 834/2007] nurodyta, kad reikės atlikti Sąjungos ekologinės gamybos taisyklių peržiūrą atsižvelgiant į tų taisyklių taikymo patirtį. Iš Komisijos atliktos tokios peržiūros rezultatų matyti, kad ekologinę gamybą reglamentuojanti Sąjungos teisinė sistema turėtų būti patobulinta ir į ją įtrauktos taisyklės, atitinkančios didelius vartotojų lūkesčius ir garantuojančios deramą aiškumą tiems, kam jos skirtos. Todėl Reglamentas [Nr. 834/2007] turėtų būti panaikintas ir pakeistas nauju reglamentu;

<…>

[8] OL L 41, 2012, p. 5.

(15) remiantis mokslinių tyrimų projektų rezultatais, ekologiško maisto rinkai itin svarbus vartotojų pasitikėjimas. Nepatikimos taisyklės ilgainiui gali pakirsti visuomenės pasitikėjimą ir sukelti rinkos nepakankamumą. Todėl darnus ekologinės gamybos vystymas Sąjungoje turėtų būti grindžiamas patikimomis gamybos taisyklėmis, suderintomis Sąjungos lygiu ir atitinkančiomis veiklos vykdytojų ir vartotojų lūkesčius, susijusius su ekologiškų produktų kokybe ir atitiktimi šiame reglamente nustatytiems principams ir taisyklėms;

<…>

(17) šiuo reglamentu turėtų būti suteiktas pagrindas darniam ekologinės gamybos vystymuisi ir jos teigiamam poveikiui aplinkai, kartu užtikrinant veiksmingą ekologiškų produktų vidaus rinkos veikimą ir sąžiningą konkurenciją, padedant ūkininkams gauti teisingas pajamas, užtikrinant vartotojų pasitikėjimą, apsaugant vartotojų interesus ir skatinant plėtoti trumpąsias platinimo grandines ir vietos gamybą. Tie tikslai turėtų būti pasiekti laikantis ekologinei gamybai taikomų bendrųjų bei specialiųjų principų ir bendrųjų bei išsamiųjų gamybos taisyklių;

<…>

(73) žemės ūkio produktų ir maisto produktų ženklinimui turėtų būti taikomos bendrosios taisyklės, nustatytos [Reglamente (ES) Nr. 1169/2011 [9]], ir visų pirma nuostatos, kuriomis siekiama užkirsti kelią ženklinimui, dėl kurio vartotojai galėtų susipainioti ar jie galėtų būti klaidinami. Be to, šiame reglamente turėtų būti numatytos specialiosios ekologiškų ir perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produktų ženklinimą reglamentuojančios nuostatos. Jomis turėtų būti apsaugomi veiklos vykdytojų interesai, susiję su tinkamu jų produktų identifikavimu rinkoje ir su sąžiningos konkurencijos sąlygomis, taip pat vartotojų interesai, kad jie galėtų rinktis produktus pamatuotai;

<…>

(77) siekiant aiškumo vartotojams visoje Sąjungos rinkoje, turėtų būti privalomas Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipo naudojimas visiems Sąjungoje pagamintiems ekologiškiems fasuotiems maisto produktams žymėti. Taip pat turėtų būti įmanoma savanoriškai naudoti tą logotipą Sąjungoje pagamintiems ekologiškiems iš anksto nefasuotiems produktams ir iš trečiųjų valstybių importuojamiems ekologiškiems produktams, taip pat informavimo ir švietimo tikslais. Turėtų būti nustatytas Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipo pavyzdys;

(78) tačiau, siekiant nesuklaidinti vartotojų dėl viso produkto ekologiško pobūdžio, tikslinga riboti to logotipo naudojimą, žymint juo tik tuos produktus, kuriuose yra vien (arba beveik vien) ekologiškos sudedamosios dalys. Todėl neturėtų būti leidžiama jo naudoti ženklinant perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produktus ar perdirbtus produktus, kurių mažiau nei 95 % žemės ūkio kilmės sudedamųjų dalių masės sudaro ekologiškos sudedamosios dalys;

[9] 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL L 304, 2011, p. 18; klaidų ištaisymai OL L 266, 2016 09 30, p. 7 ir OL L 142, 2023 06 01, p. 41).

(79) siekiant išvengti galimos painiavos vartotojams dėl to, ar produktas kilęs iš Sąjungos ar ne, visais Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipo naudojimo atvejais vartotojai turėtų būti informuojami apie vietą, kurioje buvo užaugintos produkto sudėtyje esančios žemės ūkio žaliavos. <…>

<…>

(93) iš susitarimų dėl ekologiškų produktų importo į Sąjungą pagal [Reglamentą Nr. 834/2007] įgyvendinimo patirties matyti, kad tuos susitarimus reikia persvarstyti, kad būtų atsižvelgta į vartotojų lūkesčius tam, kad importuoti ekologiški produktai atitiktų tokius pat griežtus standartus kaip ir Sąjungos standartai, taip pat kad būtų sudarytos geresnės Sąjungos ekologiškų produktų pateikimo tarptautinei rinkai sąlygos. <…>

<…>

(96) trečiosios valstybės, pripažintos lygiavertiškumo nustatymo tikslais pagal [Reglamentą Nr. 834/2007], ir toliau pagal šį reglamentą turėtų išsaugoti pripažinimą ribotos trukmės laikotarpiu, kurio reikia siekiant užtikrinti sklandų perėjimą prie pripažinimo pagal tarptautinį susitarimą sistemos, jei tos valstybės ir toliau užtikrina, kad jų ekologinės gamybos ir kontrolės taisyklės būtų lygiavertės atitinkamoms galiojančioms Sąjungos taisyklėms, ir jei jos tenkina visus reikalavimus, susijusius su Komisijos vykdoma jų pripažinimo priežiūra. Ta priežiūra visų pirma turėtų būti grindžiama metinėmis ataskaitomis, kurias tos pripažintos trečiosios valstybės siunčia Komisijai;

<…>

(123) kadangi šio reglamento tikslų, visų pirma užtikrinti sąžiningą konkurenciją ir tinkamą ekologiškų produktų vidaus rinkos veikimą, taip pat užtikrinti, kad vartotojai pasitikėtų tais produktais ir Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl poreikio suvienodinti ekologinės gamybos taisykles tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamasi [ESS] 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti[.]“

16. Reglamento 2018/848 16 straipsnio „Perdirbtam maistui taikomos gamybos taisyklės“ 1 dalyje įtvirtinta:

„Perdirbtą maistą gaminantys veiklos vykdytojai visų pirma laikosi II priedo IV dalyje ir bet kokiuose šio straipsnio 3 dalyje nurodytuose įgyvendinimo aktuose nustatytų išsamių gamybos taisyklių.“

17. Šio reglamento 30 straipsnyje „Su ekologine gamyba susijusių terminų vartojimas“ nurodyta:

„1. Taikant šį reglamentą laikoma, kad ant produkto pateikti su ekologine gamyba susiję terminai, jei etiketėse, reklaminėje medžiagoje arba prekybos dokumentuose toks produktas, jo sudedamosios dalys ar jo gamyboje panaudotos pašarinės žaliavos yra apibūdinti vartojant terminus, nurodančius pirkėjui, kad produktas, sudedamosios dalys ar pašarinės žaliavos pagaminti laikantis šio reglamento. Visų pirma IV priede išvardyti terminai ir jų vediniai ir mažybinės formos (pavyzdžiui, „bio“ ir „eko“), atskirai arba junginiuose, visoje Sąjungoje ir bet

kuria tame priede nurodyta kalba gali būti vartojami ženklinant ir reklamuojant šį reglamentą atitinkančius 2 straipsnio 1 dalyje nurodytus produktus.

<…>

5. Perdirbto maisto atveju 1 dalyje nurodyti terminai gali būti vartojami:

a) prekiniame pavadinime ir sudedamųjų dalių sąraše, kai toks sąrašas yra privalomas pagal Sąjungos teisės aktus <…>

<…>

b) tik sudedamųjų dalių sąraše <…>

<…>

c) prekiniame pavadinime ir sudedamųjų dalių sąraše <…>

<…>“

18. Šio reglamento 32 straipsnio „Privalomos nuorodos“ 1 dalyje nustatyta:

„Kai ant produktų nurodomi 30 straipsnio 1 dalyje nurodyti terminai, įskaitant produktus, pagal 30 straipsnio 3 dalį paženklintus kaip perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produktus:

<…>

b) fasuotų maisto produktų atveju, ant jų pakuotės taip pat pateikiamas 33 straipsnyje nurodytas Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas, išskyrus 30 straipsnio 3 dalyje ir 30 straipsnio 5 dalies b ir c punktuose nurodytais atvejais.“

19. Reglamento 2018/848 33 straipsnyje Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas nurodyta:

„1. Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas gali būti naudojamas ženklinant, pateikiant ir reklamuojant šį reglamentą atitinkančius produktus.

Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas taip pat gali būti naudojamas informavimo ir švietimo tikslais, susijusiais su pačiu logotipu ir jo reklama, jeigu taip jį naudojant nėra tikimybės, kad jis gali suklaidinti vartotoją dėl konkrečių produktų ekologinės gamybos, ir jeigu tas logotipas atkuriamas laikantis V priede nustatytų taisyklių. <…>

<…>

3. Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipo naudojimas iš trečiųjų valstybių importuotų produktų atveju yra neprivalomas. Jei tas logotipas pateikiamas tokių produktų etiketėse, jose taip pat pateikiama 32 straipsnio 2 dalyje nurodyta nuoroda.

<…>

5. Ženklinant, pateikiant ir reklamuojant šį reglamentą atitinkančius produktus gali būti naudojami nacionaliniai logotipai ir privatūs logotipai.

<…>“

20. Šio reglamento 42 straipsnis „Papildomos taisyklės dėl priemonių neatitikties atveju“ suformuluotas taip:

„1. Tuo atveju, kai neatitiktis daro poveikį ekologiškų arba perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produktų atitikčiai reikalavimams bet kuriame gamybos, paruošimo ir platinimo etape, pavyzdžiui, dėl neleistinų produktų, medžiagų ar metodų naudojimo arba dėl susimaišymo su neekologiškais produktais, kompetentingos institucijos ir, atitinkamais atvejais, kontrolės institucijos ir kontrolės įstaigos <…> užtikrina, kad ženklinant ir reklamuojant visą atitinkamą partiją ar gamybinę seriją nebūtų daroma nuoroda į ekologinę gamybą.

<…>“

21. Šio reglamento 44 straipsnio „Ekologiškų produktų eksportas“ 1 dalyje nustatyta:

„Produktas gali būti eksportuojamas iš Sąjungos kaip ekologiškas produktas ir gali būti pažymėtas Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu jei jis atitinka pagal šį reglamentą ekologinei gamybai taikomas taisykles.“

22. Reglamento 2018/848 45 straipsnio „Ekologiškų ir perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produktų importas“ 1 dalyje nurodyta:

„Produktas gali būti importuojamas iš trečiosios valstybės, siekiant jį Sąjungoje pateikti rinkai kaip ekologišką produktą arba kaip perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produktą jei tenkinamos šios trys sąlygos:

a) produktas yra 2 straipsnio 1 dalyje nurodytas produktas;

b) taikoma viena iš šių sąlygų:

   i) produktas atitinka šio reglamento II, III ir IV skyrius ir visiems veiklos vykdytojams ir veiklos vykdytojų grupėms, nurodytiems 36 straipsnyje, įskaitant atitinkamos trečiosios valstybės eksportuotojus, taikoma kontrolės institucijų arba kontrolės įstaigų, pripažintų pagal 46 straipsnį, kontrolė, o tos institucijos arba įstaigos visiems tokiems veiklos vykdytojams, veiklos vykdytojų grupėms ar eksportuotojams yra išdavusios sertifikatą, kuriuo patvirtinama, kad jie atitinka šį reglamentą,

   ii) atvejais, kai produktas yra iš trečiosios valstybės, kuri pripažinta pagal 47 straipsnį, tas produktas atitinka atitinkamame prekybos susitarime nustatytas sąlygas, arba

   iii) atvejais, kai produktas yra iš trečiosios valstybės, kuri yra pripažinta pagal 48 straipsnį, tas produktas atitinka tos trečiosios valstybės lygiavertes gamybos ir kontrolės taisykles ir yra importuojamas su patikrinimo sertifikatu, kuriuo patvirtinama ši atitiktis, išduotu tos trečiosios valstybės kompetentingų institucijų, kontrolės institucijų arba kontrolės įstaigų, ir

c) trečiųjų valstybių veiklos vykdytojai importuotojams ir Sąjungos bei tų trečiųjų valstybių nacionalinėms institucijoms gali bet kuriuo metu pateikti informaciją, kuria remiantis galima nustatyti veiklos vykdytojus, kurie yra jų tiekėjai, ir tų tiekėjų kontrolės institucijas arba kontrolės įstaigas, siekiant užtikrinti atitinkamo ekologiško arba perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produkto atsekamumą. Ta informacija taip pat turi būti prieinama importuotojų kontrolės institucijoms arba kontrolės įstaigoms.“

23. Šio reglamento 48 straipsnio „Lygiavertiškumas pagal [Reglamentą Nr. 834/2007]“ 1 dalyje įtvirtinta:

„45 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunktyje nurodyta pripažinta trečioji valstybė yra trečioji valstybė, pripažinta siekiant užtikrinti lygiavertiškumą pagal
Reglamento [Nr. 834/2007] 33 straipsnio 2 dalį, įskaitant trečiąsias valstybes, pripažintas taikant šio reglamento 58 straipsnyje numatytą laikinąją priemonę.

Tas pripažinimas baigia galioti 2025 m. gruodžio 31 d.“

24. Minėto reglamento 56 straipsnio pirmoje ir antroje pastraipose nustatyta:

„[Reglamentas Nr. 834/2007] panaikinamas.

Tačiau tas reglamentas ir toliau taikomas dar neišnagrinėtų trečiųjų valstybių paraiškų nagrinėjimo užbaigimo tikslais, kaip numatyta šio reglamento 58 straipsnyje.“

25. Reglamento 2018/848 58 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Komisija baigia nagrinėti trečiųjų valstybių paraiškas, kurios buvo pateiktos pagal [Reglamento Nr. 834/2007] 33 straipsnio 2 dalį ir kurios dar nebaigtos nagrinėti 2018 m. birželio 17 d. Tas reglamentas taikomas nagrinėjant tokias paraiškas.“

26. Šio reglamento II priedo IV dalies 2.2.2 punkto f papunktyje, kiek tai susiję su išsamiais perdirbto maisto gamybos reikalavimais, įtvirtinta:

„Perdirbant maistą galima naudoti šiuos produktus ir medžiagas:

<…>

f) mineralus (įskaitant mikroelementus), vitaminus, aminorūgštis ir maistines mikromedžiagas:

   i) jeigu juos naudoti įprastai vartojamuose maisto produktuose yra tiesiogiai teisiškai privaloma, t. y. tiesiogiai privaloma pagal Sąjungos teisės nuostatas arba nacionalinės teisės nuostatas, atitinkančias Sąjungos teisę, ir dėl to maistas apskritai negali būti pateiktas rinkai kaip įprastai vartojamas maisto produktas, jeigu jis nėra papildytas tais mineralais, vitaminais, aminorūgštimis ar maistinėmis mikromedžiagomis; arba

   ii) kai tai susiję su maisto produktais, kurie pateikiami rinkai kaip turintys ypatingų savybių ar poveikio, kiek tai susiję su sveikata ar mityba arba su specifinių vartotojų grupių poreikiais:

– produktų, nurodytų [Reglamento Nr. 609/2013 [10]] 1 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose atveju – jų naudojimas leidžiamas pagal tą reglamentą ir pagal to reglamento 11 straipsnio 1 dalį priimtus aktus dėl atitinkamų produktų, arba

– produktų, reglamentuojamų pagal [Direktyvą 2006/125/EB [11]], atveju – jų naudojimas leidžiamas pagal tą direktyvą.“

F. Reglamentas (ES) 2020/1693

27. 2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/1693, kuriuo iš dalies keičiamos Reglamento (ES) 2018/848 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo nuostatos dėl taikymo pradžios datos ir tam tikrų kitų tame reglamente nurodytų datų [12], 7 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„COVID-19 pandemija ir susijusi visuomenės sveikatos krizė <…> yra beprecedentis iššūkis trečiosioms šalims ir trečiosiose šalyse įsisteigusiems veiklos vykdytojams. Todėl trečiosioms šalims, kurios pripažintos lygiavertėmis pagal [Reglamento Nr. 834/2007] 33 straipsnio 2 dalį, tikslinga pratęsti jų pripažinimo galiojimo pabaigos datą vieniems metams iki 2026 m. gruodžio 31 d., kad tokios trečiosios šalys turėtų pakankamai laiko pakeisti savo statusą sudarydamos prekybos susitarimą su Sąjunga arba užtikrindamos, kad jų veiklos vykdytojai visiškai laikytųsi Reglamento [2018/848], be reikalo netrikdant prekybos ekologiškais produktais[.]“

28. Šio reglamento 1 straipsnio 2 punkte nustatyta:

„Reglamentas (ES) 2018/848 iš dalies keičiamas taip:

<…>

2) 48 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje data „2025 m. gruodžio 31 d.“ pakeičiama data „ 2026 m. gruodžio 31 d.“[.]“

G. Deleguotasis reglamentas (ES) 2021/1342

29. 2021 m. gegužės 27 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/1342, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/848 papildomas taisyklėmis dėl informacijos, kurią trečiosios valstybės ir kontrolės institucijos bei kontrolės įstaigos turi siųsti jų pripažinimo

[10] 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl kūdikiams ir mažiems vaikams skirtų maisto produktų, specialiosios medicininės paskirties maisto produktų ir viso paros raciono pakaitalų svoriui kontroliuoti ir kuriuo panaikinami Tarybos direktyva 92/52/EEB, Komisijos direktyvos 96/8/EB, 1999/21/EB, 2006/125/EB ir 2006/141/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/39/EB ir Komisijos reglamentai (EB) Nr. 41/2009 ir (EB) Nr. 953/2009 (OL L 181, 2013, p 35).

[11] 2006 m. gruodžio 5 d. Komisijos direktyva dėl perdirbtų grūdinių maisto produktų ir maisto kūdikiams bei mažiems vaikams (OL L 339, 2006, p. 16).

[12] OL L 381, 2020, p. 1.

priežiūros tikslais pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 33 straipsnio 2 ir 3 dalis ir kuri susijusi su į Sąjungą importuojamais ekologiškais produktais ir priemonėmis, kurių turi būti imamasi vykdant tą priežiūrą [13], 3 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„iki [pereinamųjų laikotarpių, minimų 1 ir 2 konstatuojamosiose dalyse,] pabaigos Sąjungos rinkai pateikiami ekologiški produktai, importuojami į Sąjungą pagal tas importo schemas, turi būti pagaminti laikantis gamybos taisyklių ir taikant kontrolės priemones, kurios yra lygiavertės nustatytoms Reglamente [834/2007], taip pat laikantis įgyvendinimo taisyklių, nustatytų Komisijos reglamentuose [Nr. 889/2008] ir [Nr. 1235/2008][.]“

30. Šio deleguotojo reglamento 1 straipsnyje įtvirtinta:

„1. Metinę ataskaitą, kurią pagal Reglamento [2018/848] 48 straipsnio 2 dalį Komisijai iki kiekvienų metų kovo 31 d. turi siųsti trečioji valstybė, nurodyta to reglamento 48 straipsnio 1 dalyje ir įtraukta į Įgyvendinimo reglamentu, kuris turi būti priimtas pagal Reglamento [2018/848] 48 straipsnio 3 dalį <…>, nustatytą sąrašą, sudaro:

<…>

d) bet kokie trečiojoje valstybėje taikomų gamybos standartų, laikomų lygiaverčiais Reglamento [Nr. 834/2007] III ir IV antraštinėse dalyse nurodytoms gamybos taisyklėms, atnaujinimai;

e) bet kokie trečiojoje valstybėje taikomų kontrolės priemonių, laikomų lygiavertėmis Reglamento [Nr. 834/2007] V antraštinėje dalyje nurodytoms priemonėms, atnaujinimai ir patvirtinimas, kad tokios kontrolės priemonės buvo nuolat ir veiksmingai taikomos;

<…>

6. Gavusi valstybės narės pranešimą, kuriame Komisija informuojama apie pagrįstą įtarimą apie neatitikimą ar pažeidimą, susijusį su importuojamų ekologiškų produktų atitiktimi Reglamente [Nr. 834/2007] nustatytiems reikalavimams ir su gamybos standartais ir kontrolės priemonėmis, pripažintomis lygiavertėmis remiantis atliktu vertinimu, ji apie tai praneša trečiosios valstybės kompetentingai institucijai. Ta kompetentinga institucija ištiria įtariamos neatitikties ar pažeidimo kilmę ir per 30 kalendorinių dienų nuo Komisijos pranešimo informuoja Komisiją ir atitinkamą valstybę narę apie tyrimo rezultatus ir veiksmus, kurių buvo imtasi.“

III. Faktinės pagrindinės bylos aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

31. *Herbaria* gamina produktą „Blutquick“ – vaisių sulčių ir žolelių ištraukų, pagamintų ekologinės gamybos metodais, mišinį. Į gėrimą, kuriuo prekiaujama kaip maisto papildu, dedama neaugalinės kilmės vitaminų ir geležies gliukonato. Pakuotė pažymėta Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu, nacionaliniu ekologinės gamybos logotipu ir sudedamųjų dalių kilmės nuoroda „iš kontroliuojamo ekologinio ūkio“.

[13] OL L 292, 2021, p. 20.

32. 2012 m. sausio 18 d. sprendimu *Bayerische Landesanstalt für Landwirtschaft* (Bavarijos žemės ūkio tarnyba), be kita ko, nurodė, kad *Herbaria* turi iki 2012 m. gruodžio 1 d. iš „Blutquick“ ženklinimo, reklamos ir su prekyba susijusios informacijos pašalinti ekologinės gamybos nuorodą, saugomą pagal Reglamento Nr. 834/2007 23 straipsnį, remdamasi tuo, kad pagal šio reglamento nuostatas ir Reglamento Nr. 889/2008 27 straipsnio 1 dalies f punktą į perdirbtus produktus su žyma „ekologiškas“ vitaminų ir mineralų galima dėti tik tada, jei tai būtina pagal teisės aktus. Bavarijos žemės ūkio tarnybos nuomone, „Blutquick“ atveju taip nėra.

33. *Herbaria* apskundė šį sprendimą *Verwaltungsgericht München* (Miuncheno administracinis teismas, Vokietija); tas teismas pateikė Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus dėl minėto 27 straipsnio 1 dalies f punkto išaiškinimo.

34. Gavęs atsakymą į šiuos klausimus, pateiktus Sprendime *Herbaria I*, *Verwaltungsgericht München* (Miuncheno administracinis teismas) atmetė *Herbaria* skundą.

35. Apeliacinis skundas dėl šio sprendimo buvo atmestas 2021 m. liepos 29 d. sprendimu; dėl jo *Herbaria* pateikė kasacinį skundą *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas, Vokietija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Tas teismas nusprendė, kad Reglamentas Nr. 834/2007 nebetaikomas *ratione temporis*, nes pakeistas Reglamentu 2018/848.

36. *Herbaria* nebeginčija to, kad dėl papildymo vitaminais ir geležies gliukonatu pagal Reglamentą 2018/848 draudžiama teikiant „Blutquick“ rinkai naudoti ekologinės gamybos nuorodą. Vis dėlto ji šį reglamentą aiškina taip, kad toks draudimas netaikomas iš JAV importuotiems produktams, pasižymintiems tokiomis pačiomis savybėmis.

37. Iš tikrųjų, *Herbaria* nuomone, pagal Europos Sąjungos ir JAV susitarimą dėl lygiavertiškumo iš JAV importuojami ir su „Blutquick“ konkuruojantys produktai gali būti teikiami Sąjungos rinkai kaip ekologiški produktai, pažymėti Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu, tik jeigu atitinka JAV galiojančias ekologinės gamybos taisykles, taigi net jeigu jie atitinka ne visas ekologinės gamybos taisykles, nustatytas Sąjungos teisėje. Tai reiškia, kad laikomasi nevienodo požiūrio, pažeidžiant Chartijos 20 straipsnį.

38. Bavarijos žemė mano, kad *Herbaria* pateikiamas Reglamento 2018/848 aiškinimas yra klaidingas ir kad faktiškai iš JAV importuotas produktas gali būti ženklinamas Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu tik tuo atveju, jeigu jis atitinka šiame reglamente nustatytus gamybos reikalavimus. Taigi nevienodo požiūrio nėra.

39. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių pirmiausia dėl to, ar pagrindinės bylos aplinkybėmis iš JAV importuotas produktas galėtų būti ženklinamas Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu, nors ne visai atitinka Reglamente 2018/848 nustatytus reikalavimus.

40. Be to, jei taip ir būtų, jam kyla klausimas, ar tai nereikštų nevienodo požiūrio, draudžiamo pagal Chartijos 20 straipsnį, ir prireikus – ar toks nevienodas požiūris būtų pateisinamas atsižvelgiant į aptariamų produktų lygiavertiškumą arba siekį palengvinti prekybą.

41. Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad panašiai kyla klausimas dėl ekologinės gamybos nuorodos pagal Reglamento 2018/848 30 straipsnio 1 dalį – *Herbaria* buvo uždrausta naudoti ir šią nuorodą.

42. Iš tikrųjų, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, kai dvi įmonės gamina tokį patį perdirbtą maisto produktą, kuris atitinka lygiavertes pagal Reglamento 2018/848 48 straipsnio 1 dalį pripažintos trečiosios valstybės gamybos ir kontrolės taisykles, bet dėl įdėtų tam tikrų medžiagų neatitinka šio reglamento 16 straipsnio 1 dalyje, siejamoje su II priedo IV dalies 2.2.2 punkto f papunkčiu, nustatytų reikalavimų, ir nori šiuo produktu, pažymėtu ekologinės gamybos nuoroda, prekiauti Sąjungoje, šiuo aspektu, jei šios situacijos laikomos iš esmės panašiomis, esama nevienodo požiūrio, kaip tai suprantama pagal Chartijos 20 straipsnį. Sąjungoje produktą gaminanti įmonė pagal Reglamento 2018/848 30 straipsnio 1 dalies antrą sakinį prekiaudama Sąjungoje negali šio produkto ženklinti ekologinės gamybos nuoroda, o pagal šio reglamento 48 straipsnį pripažintoje trečiojoje šalyje įsisteigusi įmonė taip savo produktą ženklinti gali. Taip yra dėl to, kad pagal Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunktį į šio reglamento taikymo sritį patenkantis produktas gali būti importuojamas iš trečiosios šalies, siekiant jį Sąjungoje pateikti rinkai kaip ekologišką produktą, jei, be kitų sąlygų, jis yra iš trečiosios šalies, kuri pripažinta pagal šio reglamento 48 straipsnį ir atitinka lygiavertes šios trečiosios šalies gamybos ir kontrolės taisykles; toks yra „Blutquick“ lygiavertis produktas, kuris gali būti teikiamas JAV rinkai kaip „organic“ produktas, nors jis papildytas neaugalinės kilmės vitaminais ir mineralais.

43. Šiomis aplinkybėmis *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Reglamento 2018/848 33 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas gali būti naudojamas perdirbtam maisto produktui, kuris šio reglamento 45 straipsnio 1 dalyje nustatytomis sąlygomis importuojamas siekiant jį Sąjungoje pateikti rinkai kaip ekologišką produktą, bet dėl to, kad jo sudėtyje, be augalinių produktų, yra neaugalinės kilmės mineralų ir vitaminų, neatitinka šio reglamento 16 straipsnio 1 dalyje, siejamoje su II priedo IV dalies 2.2.2 punkto f papunkčiu, nustatytų reikalavimų?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar iš Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 20 straipsnio kyla, kad Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas gali būti naudojamas perdirbtam maisto produktui, kuris yra iš Europos Sąjungos ir atitinka lygiavertes pagal Reglamento 2018/848 48 straipsnio 1 dalį pripažintos trečiosios valstybės gamybos ir kontrolės taisykles, bet neatitinka šio reglamento 16 straipsnio 1 dalyje, siejamoje su II priedo IV dalies 2.2.2 punkto f papunkčiu, nustatytų reikalavimų?

3. Ar iš Chartijos 20 straipsnio kyla, kad toks perdirbtas maisto produktas iš Europos Sąjungos pagal Reglamento 2018/848 30 straipsnio 1 dalį gali būti ženklinamas vartojant su ekologine gamyba susijusius terminus, bet nenaudojant Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipo?“

44. *Herbaria*, Bavarijos žemė ir Komisija pateikė rašytines pastabas. Jos, taip pat Europos Sąjungos Taryba ir Europos Parlamentas dalyvavo 2024 m. kovo 18 d. vykusiame posėdyje ir jame atsakė į Teisingumo Teismo žodžiu pateiktus klausimus.

IV. Analizė

45. Prieš atsakydamas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus norėčiau priminti, jog *Herbaria* neginčija, kad „Blutquick“ negali būti ženklinamas Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu taikant Sąjungos teisės aktus.

46. Iš tikrųjų Sprendime *Herbaria I* Teisingumo Teismas pripažino, jog „Reglamento Nr. 889/2008 27 straipsnio 1 dalies f punktas aiškintinas taip, kad naudoti vieną iš šioje nuostatoje nurodytų medžiagų pagal teisės aktus reikalaujama, tik jei pagal Sąjungos teisės taisyklę arba pagal Sąjungos teisę atitinkančią nacionalinės teisės taisyklę tiesiogiai reikalaujama įdėti minėtos medžiagos į maisto produktą tam, kad juo apskritai galėtų būti prekiaujama“. Jis pridūrė, kad „naudoti tokios medžiagos pagal teisės aktus, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą, nereikalaujama, kai maisto produktu prekiaujama kaip maisto papildu, vartojant teiginį apie maistingumą ar sveikumą, arba kaip specialios mitybinės paskirties maisto produktu, net jeigu tai reiškia, kad tam, jog būtų laikomasi su medžiagų dėjimu į maisto produktus susijusių nuostatų, numatytų“ tam tikruose Sąjungos teisės aktuose, „šio maisto produkto sudėtyje turi būti tam tikras nagrinėjamos medžiagos kiekis“ [14].

47. Nors Sprendimas *Herbaria I* buvo priimtas galiojant Reglamentui Nr. 834/2007, jis išlieka aktualus ir po Reglamento 2018/848 priėmimo tiek, kiek pagal šio reglamento 16 straipsnio 1 dalį ir II priedo IV dalies 2.2.2 punkto f papunkčio i dalį draudžiama į maisto produktus dėti mineralų, vitaminų, amino rūgščių ir mikroelementų, nebent juos naudoti šiuose produktuose aiškiai teisiškai reikalaujama pagal Sąjungos teisės nuostatas arba su šia teise suderinamas nacionalinės teisės nuostatas. Taigi net pagal minėtą reglamentą *Herbaria* taip pat negali Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu ženklinti „Blutquick“, kuriame yra neaugalinės kilmės vitaminų ir geležies gliukonato, gaunamų ne iš ekologinio žemės ūkio.

48. Vykstant procesui, kuris užbaigtas priėmus Sprendimą *Herbaria I*, rašytinėse pastabose *Herbaria* jau nurodė nevienodo požiūrio į „Blutquick“ ir konkuruojantį produktą, importuojamą iš JAV, kuris, kaip ji teigia, gali būti ženklinamas Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu, pavojų. Išvadoje generalinė advokatė E. Sharpston nurodė, kad Teisingumo Teismas neturi pareikšti nuomonės šiuo aspektu, nes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tokio klausimo nesuformulavo [15]. Teisingumo Teismas vadovavosi tokiais pačiais motyvais ir nenagrinėjo šio probleminio aspekto, kurio prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodė [16].

49. Norėdama įgyti teisę naudoti Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipą ir kartu nesilaikydama Sąjungos teisės aktų, susijusių su ekologine gamyba, *Herbaria* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme ir vėl teigė, kad laikomasi nevienodo požiūrio į „Blutquick“ ir į produktą, importuojamą iš trečiosios šalies (JAV), kuri, remiantis Reglamento 2018/848 48 straipsniu, pripažinta siekiant užtikrinti lygiavertiškumą pagal Reglamento Nr. 834/2007 33 straipsnio 2 dalį ir gali naudoti Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipą.

50. Kitaip tariant, *Herbaria* savo argumentus grindžia įsitikinimu, kad toks amerikietiškas produktas gali būti ženklinamas šiuo logotipu ir kad į „Blutquick“ laikomasi skirtingo požiūrio, nes jo šiuo logotipu ženklinti negalima, nors jis atitinka JAV ekologinės gamybos standartus.

[14] Žr. Sprendimo *Herbaria I* 51 punktą.

[15] Žr. generalinės advokatės E. Sharpston išvadą, pateiktą byloje *Herbaria Kräuterparadies* (C-137/13, EU:C:2014:318, 57–66 punktai).

[16] Žr. Sprendimą *Herbaria I* (49 ir 50 punktai).

A. Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

51. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės klausia, ar Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu gali būti ženklinamas produktas, kuris importuotas laikantis Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalyje nustatytos tvarkos, bet neatitinka šio reglamento 16 straipsnio 1 dalyje, siejamoje su II priedo IV dalies 2.2.2 punkto f papunkčio i dalimi, nustatytų reikalavimų.

52. Siekiant atsakyti į šį klausimą reikia nustatyti, kokia yra taikytina importo tvarka ir kuris reglamentas taikytinas šios rūšies importuojamam produktui.

53. Kalbant, pirma, apie taikytiną importo tvarką, pažymėtina, kad Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalyje, dėl kurios prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikė klausimą Teisingumo Teismui, importui nustatytos trys sąlygos, išsamiai aprašytos šio straipsnio 1 dalies b punkte. Pirmoji sąlyga taikoma produktams, atitinkantiems šio reglamento skyrius, susijusius su ekologinės gamybos tikslais ir principais, gamybos taisyklėmis ir ženklinimu (produkto atitiktis)[17]. Antroji – produktams iš trečiosios šalies, kurią pagal prekybos susitarimą Sąjunga yra pripažinusi kaip įsidiegusią gamybos sistemą, kuria siekiama tokių pačių tikslų ir laikomasi tokių pačių principų, taikant taisykles, kuriomis suteikiamos tokio paties lygio kaip ir Sąjungos taisyklėse numatytos atitikties garantijos (lygiavertiškumas pagal prekybos susitarimą)[18]. Trečioji – produktams, atitinkantiems Komisijos vienašališkai pagal šio reglamento 48 straipsnį pripažintos trečiosios valstybės lygiavertes gamybos ir kontrolės taisykles[19]. Pastaroji sąlyga atitinka sąlygą, nustatytą Reglamento Nr. 834/2007 33 straipsnio 2 dalyje (vienašališkas lygiavertiškumo pripažinimas pagal Reglamentą Nr. 834/2007).

54. *Herbaria* tvirtina, kad amerikietiškų produktų importą reglamentuoja prekybos susitarimas, todėl jam taikomas Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktis.

55. Nors iš tikrųjų *United States Department of Agriculture* (Jungtinių Amerikos Valstijų Žemės ūkio departamentas) ir Komisija keitėsi laiškais, tai vyko rengiantis 2012 m. vasario 15 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbti Komisijos įgyvendinimo reglamentą Nr. 126/2012, kuriuo iš dalies pakeistas Reglamentas Nr. 1235/2008, siekiant į šio reglamento III priede pateikiamą sąrašą įtraukti JAV kaip šalį, kurios gamybos sistema atitinka principus ir taisykles, lygiaverčius nurodytiems Reglamento Nr. 834/2007 II, III ir IV antraštinėse dalyse, ir kurios kontrolės priemonės yra tokios pat veiksmingos, kaip ir nurodytos šio reglamento V antraštinėje dalyje. Įgyvendinimo reglamentas Nr. 126/2012 pradėtas taikyti 2012 m. birželio 1 d.

56. Taigi importuoti ekologiškus produktus iš JAV kaip iš trečiosios šalies, kurios gamybos ir kontrolės taisyklės yra lygiavertės, faktiškai buvo leista taikant Reglamento Nr. 834/2007 33 straipsnio 2 dalį, t. y. pagal lygiavertiškumą, kurį vienašališkai pripažino Komisija. Tai Komisija patvirtina savo ataskaitoje, parengtoje taikant Reglamento 2018/848 49 straipsnį[20].

[17] Žr. Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį.

[18] Žr. Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktį ir 47 straipsnį.

[19] Žr. Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunktį.

[20] Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl trečiųjų valstybių pripažinimo ekologiškų produktų lygiavertiškumo tikslais (COM(2022) 728 *final*), 3 punktas.

57. Kalbant, antra, apie importuojamam produktui taikomą teisinę sistemą, nors neabejotina, kad Reglamentas 2018/848 dabar taikomas Sąjungos produktams ir kad, norint Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu ženklinti „Blutquick“, jis turi atitikti šiame reglamente nustatytus reikalavimus, atsakymas nėra toks aiškus dėl produktų, importuojamų iš trečiųjų šalių, kurių gamybos ir kontrolės taisyklės pripažintos lygiavertėmis.

58. Iš tikrųjų, nors Reglamentas Nr. 834/2007 buvo panaikintas Reglamentu 2018/848, jis ir toliau taikomas siekiant užbaigti trečiųjų šalių pateiktų paraiškų nagrinėjimą[21]. Šio reglamento 58 straipsnyje patvirtinama, kad panaikintas Reglamentas Nr. 834/2007 taikomas nagrinėjant trečiųjų šalių pagal šio reglamento 33 straipsnio 2 dalį pateiktas paraiškas, kurios dar nebaigtos nagrinėti 2018 m. birželio 17 d.

59. Deleguotojo reglamento 2021/1342 3 konstatuojamojoje dalyje aiškiai nurodyta, kad ekologiški produktai, iki pereinamojo laikotarpio pabaigos importuojami pagal Reglamento 2018/848 48 straipsnio 1 dalyje nustatytas importo taisykles, turi būti pagaminti laikantis gamybos taisyklių ir taikant kontrolės priemones, kurios yra lygiavertės nustatytoms Reglamente Nr. 834/2007. Šio deleguotojo reglamento 1 straipsnio 1 dalies d ir e punktuose taip pat daroma nuoroda į lygiavertiškumą Reglamente Nr. 834/2007 nustatytoms taisyklėms gamybos ir kontrolės srityje.

60. Praktiškai abejonių gali kilti dėl to, kad skiriasi Reglamento Nr. 834/2007 33 straipsnio 2 dalies, kuria nustatoma ši lygiavertiškumo vienašališko pripažinimo sistema dėl trečiųjų šalių, ir Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunkčio, kuriame patvirtinama ši sistema, formuluotės.

61. Iš tikrųjų Reglamento Nr. 834/2007 33 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad „Komisija <…> gali pripažinti trečiąsias šalis, kurių gamybos sistema atitinka principus ir gamybos taisykles, atitinkančius II[22], III[23] ir IV[24] antraštinėse dalyse nustatytus principus ir taisykles, ir kurių kontrolės priemonės veiksmingumo požiūriu atitinka V antraštinėje dalyje[25] nustatytas kontrolės priemon[es], ir sudaryti šių šalių sąrašą“, o Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunktyje nustatyta, kad „produktas <…> atitinka tos trečiosios valstybės lygiavertes gamybos ir kontrolės taisykles“.

62. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad šiomis dviem nuostatomis siekiamo lygiavertiškumo apimtis nesutampa, nes Reglamento 2018/848 45 straipsnyje nėra aiškios nuorodos į ženklinimo taisykles.

63. Vis dėlto šis skirtingas formulavimas, kurį galima paaiškinti tuo, kad ši Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunkčio dalis kilo iš Parlamento pakeitimo[26], neturi lemti kitokio minėtų dviejų nuostatų aiškinimo, kiek tai susiję su lygiavertiškumu. Iš tikrųjų pirminėje redakcijoje ženklinimo taisyklės buvo įtrauktos į gamybos

21 Žr. Reglamento 2018/848 56 ir 58 straipsnius.

22 II antraštinė dalis „Ekologinės gamybos tikslai ir principai“.

23 III antraštinė dalis „Gamybos taisyklės“.

24 IV antraštinė dalis „Ženklinimas“.

25 V antraštinė dalis „Kontrolė“.

26 Žr. 2018 m. balandžio 27 d. Tarybos Generalinio sekretoriato informacinį pranešimą Specialiajam žemės ūkio komitetui / Tarybai dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. XXX/XXX [Oficialios kontrolės reglamentas] ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 – Pirmojo svarstymo Europos Parlamente rezultatai (2018 m. balandžio 16–19 d., Strasbūras) (Dokumentas 8060/1/18), p. 168.

principus ir taisykles. Taigi kai kalbama apie Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunktyje nurodytas gamybos taisykles, jos, priešingai, nei rašytinėse pastabose teigia Komisija, apima ir ženklinimo taisykles.

64. Siekiant atsakyti į pirmąjį prejudicinį klausimą, mano manymu, produkto atitikties Reglamente 2018/848 nustatytiems reikalavimams atvejį [27] reikia skirti nuo kitų importo atvejų, kuriems taikoma lygiavertiškumo sistema pagal prekybos susitarimą [28] arba Reglamentą Nr. 834/2007 [29].

65. Dėl produktų, atitinkančių Reglamente 2018/848 nustatytus reikalavimus, nėra kliūčių naudoti Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipą, nes šio reglamento 33 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad jis gali būti naudojamas ženklinant, pateikiant ir reklamuojant šį reglamentą atitinkančius produktus.

66. Kalbant apie produktus, importuojamus remiantis lygiavertiškumu pagal prekybos susitarimą arba Reglamentą Nr. 834/2007, nors dėl pirmųjų Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas naudojamas atsižvelgiant į Reglamento 2018/848 33 straipsnio 1 dalį, o dėl antrųjų – į Reglamento Nr. 834/2007 25 straipsnį [30], abiejose šiose nuostatose nurodoma atitiktis taikomame reglamente nustatytiems reikalavimams, todėl abiejų šių nuostatų aiškinimo klausimą siūlau nagrinėti kartu. Tai juo labiau pateisinama dėl to, kad, nors vienašališko lygiavertiškumo sistema pagal Reglamentą Nr. 834/2007 nustos galioti 2026 m. gruodžio 31 d. [31], ją turės pakeisti nauja lygiavertiškumo sistema, grindžiama prekybos susitarimu, nes Taryba pateikė Komisijai gaires dėl tokių susitarimų sudarymo [32] ir dėl vartojamų sąvokų vienodumo vienos sistemos aiškinimas galios kitai.

67. Kadangi Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas gali būti naudojamas tik ženklinant, pateikiant ir reklamuojant taikomą reglamentą atitinkančius produktus, pagal Reglamento 2018/848 33 straipsnio 1 dalies ir Reglamento Nr. 834/2007 25 straipsnio pažodinį aiškinimą šis logotipas turi būti naudojamas tik reikalavimus atitinkantiems (o ne lygiaverčiams) produktams.

68. Vadovaujantis tokiu aiškinimu šis logotipas būtų sukurtas, pavyzdžiui, kaip CE ženklas arba ES ekologinis ženklas, kurie būtų Sąjungos suderinimo taisyklių laikymosi ženklai, grindžiami produkto atitiktimi šioms taisyklėms.

69. Iš tikrųjų CE ženklas yra vienintelis ženklas, nurodantis produkto atitiktį susijusių derinamųjų Sąjungos teisės aktų, kuriuose numatomas žymėjimas šiuo ženklu, taikomiems reikalavimams [33]. Ženklindamas arba pasirūpindamas, kad būtų žymima CE ženklu, gamintojas nurodo, kad jis

[27] Žr. Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį.

[28] Žr. Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktį.

[29] Žr. Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunktį.

[30] Susijusį su „Bendrijos ekologinės gamybos logotipu“, įsigaliojus Lisabonos sutarčiai pervadintu „Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu“; žr. 2010 m. kovo 24 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 271/2010, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 889/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 nuostatų dėl Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipo įgyvendinimo taisyklės, 4 konstatuojamąją dalį (OL L 84, 2010, p. 19).

[31] Žr. Reglamento 2020/1693 1 straipsnio 2 punktą.

[32] Žr. 2021 m. birželio 24 d. Tarybos Generalinio sekretoriato pranešimą delegacijoms dėl Rekomendacijos dėl Tarybos sprendimo, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl Europos Sąjungos ir Argentinos, Australijos, Indijos, Izraelio, Japonijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Kanados, Korėjos Respublikos, Kosta Rikos, Naujosios Zelandijos bei Tuniso prekybos ekologiškais produktais susitarimų, priedo.

[33] Žr. 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 765/2008, nustatančio su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinančio Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 (OL L 218, 2008, p. 30), 30 straipsnio 4 dalį.

prisiima atsakomybę už produkto atitiktį visiems taikytiniems atitinkamuose derinamuosiuose Sąjungos teisės aktuose, kuriuose įtvirtinamos nuostatos dėl žymėjimo šiuo ženklu, nustatytiems reikalavimams [34]. Iš trečiųjų šalių į Sąjungos rinką patenkantys produktai turi atitikti visus taikytinus Sąjungos reikalavimus [35].

70. Pažymėtina, kad ES ekologinis ženklas [36], nors ir neprivalomas, gali būti naudojamas tik produktams, kurie atitinka ES ekologinio ženklo taikymo tam tikriems produktams kriterijus ir kuriems suteiktas ES ekologinis ženklas [37]. Jei produkto kilmės šalis yra ne Sąjungoje, paraiška suteikti šį ženklą teikiama bet kurios valstybės narės, kurioje produktas turi būti arba yra pateiktas rinkai, kompetentingai įstaigai [38]. Skirtingų šio ženklo suteikimo į Sąjungą importuojamiems produktams kriterijų nėra.

71. Reglamento 2018/848 33 straipsnio 1 dalies ir Reglamento Nr. 834/2007 25 straipsnio, pagal kurį Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas naudojamas tik taikomą reglamentą atitinkantiems produktams, pažodiniam aiškinimui būtų galima pritarti net kalbant apie importuojamus produktus, kurie neatitinka reikalavimų, bet atitinka taisykles, nustatytas kilmės šalies ekologinės gamybos srities teisės aktuose.

72. Iš tikrųjų Reglamento Nr. 834/2007 25 straipsnio 2 dalyje ir Reglamento 2018/848 33 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad nacionaliniai ir privatūs logotipai gali būti naudojami ženklinant, pristatant ir reklamuojant produktus, atitinkančius taikomame reglamente nustatytus reikalavimus, ir kad Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipo naudojimas neprivalomas produktams, importuojamiems iš trečiųjų šalių [39]. Taigi būtų galima manyti, kad importo pagal lygiavertiškumą atveju šie nacionaliniai arba privatūs logotipai, patvirtinantys, kad nacionaliniai arba privatūs reikalavimai, kuriuos kilmės šalyje turi atitikti importuojami produktai, yra pripažįstami Sąjungoje remiantis abipusio pripažinimo principu, bet, siekiant suderinimo ir aiškumo Sąjungos teritorijoje esančiam vartotojui, Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas taikomas tik produktams, atitinkantiems taikomame reglamente nustatytus reikalavimus.

73. Be to, šis Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipo, skirto reikalavimus atitinkantiems produktams, abipusis pripažinimas ir naudojimas neprieštarautų Sutarties dėl techninių prekybos kliūčių [40] nuostatoms, nes draudžiami tik techniniai reglamentai [41], standartai [42] ir atitikties įvertinimo procedūros [43], pagal kuriuos importuojamiems produktams taikoma mažiau palanki tvarka nei nacionaliniams produktams. Vis dėlto nagrinėjamu atveju skundžiasi ne importuotojas dėl mažiau palankios tvarkos, o Sąjungos gamintojas dėl palankesnės tvarkos, taikomos importuojamam produktui.

[34] Žr. Reglamento Nr. 765/2008 30 straipsnio 3 dalį.

[35] Žr. 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 768/2008/EB dėl bendrosios gaminių pardavimo sistemos ir panaikinančio Sprendimą 93/465/EEB (OL L 218, 2008, p. 82) 22 konstatuojamąją dalį.

[36] Šio ženklo forma pateikiama 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 66/2010 dėl ES ekologinio ženklo (OL L 27, 2010, p. 1; klaidų ištaisymas OL L 108, 2010 4 29, p. 355) II priede.

[37] Žr. Reglamento Nr. 66/2010 9 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą.

[38] Žr. Reglamento Nr. 66/2010 9 straipsnio 1 dalies c punktą.

[39] Žr. Reglamento Nr. 834/2007 24 straipsnio 1 dalies paskutinę pastraipą ir Reglamento 2018/848 33 straipsnio 3 dalį.

[40] Ši sutartis pateikta 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, 1994, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 80) patvirtintos Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) steigimo sutarties 1A priede (toliau – Sutartis dėl TPK).

[41] Žr. Sutarties dėl TPK 2.1 straipsnį.

[42] Žr. Sutarties dėl TPK 3 priedo antraštinės dalies „Esminės nuostatos“ D skirsnį.

[43] Žr. Sutarties dėl TPK 5.1 ir 5.1.1 straipsnius.

74. Remiantis teleologiniu aiškinimu taip pat būtų galima daryti išvadą, kad Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas naudojamas tik produktams, atitinkantiems taikomą reglamentą. Iš tikrųjų ir Reglamente Nr. 834/2007, ir Reglamente 2018/848 pabrėžiamas vartotojų pasitikėjimo ekologine gamyba poreikis ženklinimo ir skaidrumo požiūriu [44].

75. Kad ir kaip patraukliai atrodytų šie pažodiniai ir teleologiniai aiškinimai, jie vis dėlto prieštarauja Sąjungos teisės aktų leidėjo siekiui, kuris aiškiai matyti iš įvairių dokumentų, pirmiausia iš Reglamento 2018/848 parengiamųjų dokumentų.

76. Iš tikrųjų nuo 2004 m. iš Reglamento (EB) Nr. 392/2004 [45] matyti, kad logotipu, nurodančiu, jog produktams taikoma tuo metu Sąjungos teisės aktuose nustatyta kontrolės sistema, gali būti žymimi produktai, importuoti iš trečiųjų šalių [46]. Tais pačiais metais Europos veiksmų plane dėl ekologiškai švarių maisto produktų ir ekologinės žemdirbystės [47] Komisija nurodė 19 veiksmą, kuriuo siekiama paspartinti pastangas įtraukti trečiąsias šalis į lygiavertį sąrašą, įskaitant įvertinimą vietoje, ir pagal kurį buvo numatyta sudaryti galimybę visus produktus, importuojamus remiantis lygiavertiškumu, žymėti ES logotipu. Šį požiūrį ji patvirtino šio veiksmų plano priede, nurodydama, kad 19 veiksmu siekiama platesnio šio logotipo naudojimo importuojamiems produktams [48].

77. 2014 m. poveikio vertinimo ataskaitoje, susijusioje su reglamento projektu, vėliau tapusiu Reglamentu Nr. 2018/848, Komisija, išnagrinėjusi įvairias importo sistemas pagal atitiktį ar lygiavertiškumą, nurodė, kad visi importuojami produktai galėtų būti žymimi Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu [49].

78. Taigi aiškiai matyti, kad yra arba buvo kelios importo sistemos, iš kurių viena grindžiama atitiktimi, o kitos – lygiavertiškumu, bet jos visos skirtos tam, kad būtų leidžiama naudoti Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipą.

79. Vadinasi, atitiktis suprantama ne tik kaip atitiktis Sąjungos taisyklėms, bet ir kaip atitiktis prekybos susitarimo, trečiosios šalies ar kontrolės institucijos taisyklėms, kurios buvo pripažintos lygiavertėmis. Taigi Reglamento Nr. 834/2007 25 straipsnio 1 dalis ir Reglamento 2018/848 33 straipsnio 1 dalis, kai jose minima atitiktis taikomame reglamente nustatytiems reikalavimams, turi būti suprantamos taip, kad pagal jas reikalaujama atitikties gamybos ir kontrolės taisyklėms, kurios pripažintos lygiavertėmis taikomame reglamente nustatytoms taisyklėms.

[44] Žr. Reglamento Nr. 834/2007 3, 5 ir 22 konstatuojamąsias dalis, taip pat šio reglamento 1 straipsnio 1 dalį ir 23 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą ir Reglamento 2018/848 6, 15, 17, 67, 121 ir 123 konstatuojamąsias dalis, taip pat šio reglamento 30 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą ir 46 straipsnio 9 dalį.

[45] 2004 m. vasario 24 d. Tarybos reglamentas (EEB), iš dalies keičiantis Reglamentą (EEB) Nr. 2092/91 dėl ekologinės žemės ūkio produktų gamybos ir nuorodų apie tokią gamybą ant žemės ūkio ir maisto produktų (OL L 65, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 8 t., p. 189).

[46] Žr. Reglamento Nr. 392/2004 6 konstatuojamąją dalį.

[47] Žr. Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui „Europos veiksmų planas dėl ekologiškai švarių maisto produktų ir ekologinės žemdirbystės (COM(2004) 415 *final*).

[48] Žr. 2004 m. birželio 14 d. Europos Komisijos Generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorė Patricia Brunot, pridedamą pranešimą Generaliniam sekretoriui vyriausiajam įgaliotiniui Javier Solana dėl Komisijos tarnybų darbinio dokumento – Priedas prie Komisijos pranešimo „Europos veiksmų planas dėl ekologiškai švarių maisto produktų ir ekologinės žemdirbystės“ (Dokumentas 10436/04), p. 13 ir 31.

[49] Žr. 2014 m. kovo 26 d. Europos Komisijos Generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi Ayet Puigarnau, pridedamą pranešimą Europos Sąjungos Tarybos Generaliniam sekretoriui Uwe Corsepius dėl poveikio vertinimo ataskaitos, pridedamos prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. XXX/XXX [Oficialios kontrolės reglamentas] ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 (3/3 dalis, p. 52).

80. Šiuo Sąjungos teisės aktų leidėjo pasirinkimu atsižvelgiama ir į vartotojų informavimą.

81. Iš tikrųjų, nors Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas vienodas visiems ekologiškiems produktams, ar jie importuojami, ar ne, prie jo pateikiamos nuorodos skiriasi atsižvelgiant į žaliavos kilmę ir ekologinės gamybos standartų kontrolės vietą.

82. Taigi Reglamento Nr. 834/2007 24 straipsnio 1 dalies c punkte ir Reglamento 2018/848 32 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad kai naudojamas šis logotipas, tame pačiame matomame paviršiuje greta logotipo nurodoma vieta, kur buvo užaugintos žaliavos; ši nuoroda atitinkamai yra tokia: „ES žemės ūkis“, „ne ES žemės ūkis“ arba „ES ir ne ES žemės ūkis“.

83. Be to, tiek Reglamento Nr. 889/2008 (iš dalies pakeisto 2010 m. kovo 24 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 271/2010 [50]), kuriuo įgyvendinamas Reglamentas Nr. 834/2007, XI priedo B dalies 1 punkte, tiek Reglamento 2018/848 V priedo 2 punkto a papunktyje pažymėta, kad prie logotipo nurodomas kodas, kurio pirmosios dvi raidės atitinka šalies, kurioje atlikta atitikties kontrolė, ISO kodą.

84. Taigi logotipas ir privalomos nuorodos leidžia sužinoti, kad produktų, kurie pažymėti Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu su nuoroda „ES žemės ūkis“, žaliavos buvo auginamos laikantis Sąjungos standartų ir kad kode nurodytos šalies ekologinės gamybos taisyklės buvo patikrintos, patikslinant, jog kompetentinga kontrolės institucija ar įstaiga – tai institucija ar įstaiga, tikrinanti (kontroliuojanti) veiklos vykdytoją, kuris atliko paskutinį gamybos arba paruošimo veiksmą [51].

85. Vadinasi, produktas, konkuruojantis su „Blutquick“, turėtų būti pažymėtas šiomis nuorodomis: „US“ ir „ne ES žemės ūkis“. „Blutquick“, jei būtų leidžiama jį žymėti Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu, turėtų turėti šį logotipą ir nuorodas „DE“ ir „ES žemės ūkis“.

86. Per posėdį *Herbaria* pateikė pavyzdį, kai produktas, sudarytas iš Sąjungoje pagamintų žaliavų, būtų eksportuojamas į JAV, kad būtų perdirbtas šioje šalyje. Jei toks perdirbtas produktas atitiktų JAV ekologinės gamybos taisykles, importuojant į Sąjungą jam galėtų būti suteiktas Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas. Vis dėlto prie šio logotipo būtų nuorodos „US“ ir „ES žemės ūkis“.

87. Mano manymu, būtent šiame analizės etape reikia išnagrinėti aptariamo reglamento galiojimo klausimą. Šis klausimas buvo iškeltas posėdyje po teisėjos pranešėjos klausimo, į kurį atsakoma žodžiu, susijusio su Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunkčiu, ir lėmė Parlamento ir Tarybos įstojimą į bylą.

88. Primintina, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas BŽUP srityje turi didelę diskreciją, kuri atitinka SESV 40 ir 43 straipsniais jam priskirtas politines funkcijas, ir Teisingumo Teismas jau keletą kartų yra nusprendęs, kad tokios priemonės teisėtumą gali paveikti tik tai, jog šioje srityje priimta priemonė, atsižvelgiant į tikslą, kurį kompetentinga institucija nori pasiekti, yra akivaizdžiai netinkama [52].

[50] OL L 84, 2010, p. 19.

[51] Žr. Reglamento Nr. 834/2007 24 straipsnio 1 dalies a punktą ir Reglamento 2018/848 32 straipsnio 1 dalies a punktą.

[52] Žr. 2012 m. liepos 12 d. Sprendimą *Association Kokopelli* (C-59/11, EU:C:2012:447, 39 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

89. Neginčijama, kad nagrinėjamu atveju taikomi teisės aktai priskiriami BŽŪP. Šiuose teisės aktuose nurodytas tikslas, susijęs su ekologine gamyba, yra dvejopas: viena vertus, sukurti specifinę rinką, tenkinančią vartotojų paklausą ekologiškiems produktams, ir, kita vertus, teikti naudą visuomenei, prisidedant prie aplinkos apsaugos bei gyvūnų gerovės ir kaimo plėtros [53]. Taigi ekologiškų produktų importas atitinka šį dvejopą tikslą. Importas pagal lygiavertiškumo sistemą taip pat leidžia plėtoti ekologiškų produktų rinką ir skatinti aplinką labiau tausojantį žemės ūkį už Sąjungos ribų.

90. Reglamentuose Nr. 834/2007 ir 2018/848 taip pat nurodyti tikslai užtikrinti vartotojų pasitikėjimą [54] ir sąžiningą konkurenciją [55]. Net jei kalbama apie šių tikslų siekimą, manau, kaip ir Taryba ir Parlamentas, kad Sąjungos teisės aktų leidėjo pasirinkimas su tam tikromis sąlygomis leisti ekologiškus produktus žymėti Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu kartu su privalomomis žaliavų kilmės ir kilmės šalies, kurioje atlikta atitikties kontrolė, nuorodomis leidžia užtikrinti teisingą vartotojo informavimą ir pakankamą sąžiningos konkurencijos lygį.

91. Iš tikrųjų kalbant apie sąžiningą konkurenciją pažymėtina, kad iš Reglamento Nr. 834/2007 parengiamųjų dokumentų [56], be kita ko, matyti, jog Sąjungos teisės aktų leidėjas žinojo apie nesąžiningos konkurencijos pavojų, nes kai kurios delegacijos kritikavo lygiavertiškumo sistemos taikymą atsižvelgiant į *Codex Alimentarius* gaires [57] ir išreiškė susirūpinimą dėl to, kad vartotojai praras pasitikėjimą ir sumažės jų apsauga.

92. Vis dėlto, kaip nurodyta pirmiau, vartotojų informavimą užtikrina Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas kartu su minėtomis privalomomis nuorodomis.

93. Tiesa, nors būtų buvę galima pasirinkti kitus būdus, pasirinktasis nėra akivaizdžiai netinkamas, vienintelis galintis paveikti normos teisėtumą.

94. Be to, lygiavertiškumo pripažinimas dėl trečiųjų šalių nėra paliktas Komisijos nuožiūrai. Iš tikrųjų Komisijos diskreciją riboja Reglamento Nr. 834/2007 33 straipsnio 2 dalis [58] ir turi būti atsižvelgiama į *Codex Alimentarius* gaires CAC/GL 32.

95. Bet kuriuo atveju norma, kurios teisėtumas būtų ginčijamas, yra ne Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunktis, o Įgyvendinimo reglamentas Nr. 126/2012, kuriuo JAV įtrauktos į trečiųjų šalių, kurių sistema pripažinta lygiaverte, sąrašą, ir tik tiek, kiek pagal jį leidžiama importuoti produktus, papildytus neaugalinės kilmės vitaminais ir geležies gliukonatu, gautais ne iš ekologinio žemės ūkio.

96. Taigi siūlau taip atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pirmąjį klausimą, susijusį su produktais, importuotais remiantis lygiavertiškumu pagal Reglamentą Nr. 834/2007, taikant Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto

53 Žr. Reglamento Nr. 834/2007 ir Reglamento 2018/848 1 konstatuojamąsias dalis.

54 Žr. šios išvados 44 išnašą.

55 Žr. Reglamento Nr. 834/2007 3 ir 23 konstatuojamąsias dalis, 1 straipsnio 1 dalį ir 41 straipsnio 2 dalies c punktą, taip pat Reglamento 2018/848 6, 17, 73, 85, 99, 121 ir 123 konstatuojamąsias dalis ir 46 straipsnio 9 dalį.

56 Žr. 2006 m. balandžio 6 d. Tarybos dokumento dėl Maisto produktų kokybės (ekologinio ūkininkavimo) darbo grupės 2006 m. kovo 30 ir 31 d. posėdžio rezultatų 17 punktą.

57 *Codex Alimentarius* gairės CAC/GL 32 dėl ekologinės kilmės maisto produktų gamybos, perdirbimo, ženklinimo ir pateikimo rinkai, parengtos remiant Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacijai bei Pasaulio sveikatos organizacijai.

58 Šioje nuostatoje nurodyta, kad „Komisija <…> gali pripažinti trečiąsias šalis, kurių gamybos sistema atitinka principus ir gamybos taisykles, atitinkančius II, III ir IV antraštinėse dalyse nustatytus principus ir taisykles, ir kurių kontrolės priemonės veiksmingumo požiūriu atitinka V antraštinėje dalyje nustatytas kontrolės priemones“.

iii papunktį: Reglamento Nr. 834/2007 25 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu kartu su privalomomis nuorodomis, numatytomis šio reglamento 24 straipsnyje, gali būti žymimi produktai, importuojami iš trečiosios šalies, remiantis Reglamento 2018/848 45 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunkčiu, 48 straipsnio 1 dalimi ir 58 straipsniu, jei šie produktai atitinka šios šalies, įtrauktos į Reglamento Nr. 1235/2008 III priede pateiktą sąrašą, gamybos ir kontrolės taisykles.

B. Dėl antrojo ir trečiojo prejudicinių klausimų

97. Antruoju ir trečiuoju klausimais, kurie nagrinėtini kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar Chartijos 20 straipsnis lemia tai, kad Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas arba su ekologine gamyba susiję terminai pagal Reglamento 2018/848 30 straipsnio 1 dalį gali būti naudojami perdirbtam maisto produktui, kuris yra iš Europos Sąjungos ir atitinka lygiavertes pagal šio reglamento 48 straipsnio 1 dalį pripažintos trečiosios šalies gamybos ir kontrolės taisykles, bet neatitinka šio reglamento 16 straipsnio 1 dalyje, siejamoje su II priedo IV dalies 2.2.2 punkto f papunkčiu, nustatytų reikalavimų.

98. Primintina, kad „Blutquick“ turi atitikti naujame teisės akte, t. y. Reglamente 2018/848, nustatytus reikalavimus dėl galimybės naudoti Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipą.

99. Pažymėtina, kad terminai, kuriais daroma nuoroda į ekologinę gamybą, pagal Reglamento 2018/848 30 straipsnio 1 dalį vartojami kalbant apie produktus, pagamintus pagal šį reglamentą. Reikalaujama atitiktis yra tokia pati kaip ir pagal šio reglamento 33 straipsnio 1 dalį, naudojant Europos Sąjungos ekologinė gamybos logotipą. Taigi analizė, susijusi su vienodo požiūrio principo laikymusi, turi būti tokia pati.

100. Be to, dėl vienodo požiūrio principo, įtvirtinto Chartijos 20 straipsnyje, Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad panašios situacijos negali būti vertinamos skirtingai, o skirtingos – vienodai, nebent toks vertinimas būtų objektyviai pagrįstas [59].

101. Nagrinėjamu atveju nepaisant *Herbaria* tvirtinimų situacijos nėra panašios ir nėra vertinamos vienodai, jeigu jos vertinamos prieš produkto patekimą į rinką. Bet kuriuo atveju net vertinant iš vartotojo perspektyvos nevienodas požiūris gali būti pateisinamas.

102. Iš tikrųjų, jei atsižvelgiama į situacijų palyginamumą prieš produktui patenkant į rinką, „Blutquick“ turi atitikti Sąjungos taisykles, o amerikietiškas produktas turi atitikti JAV nustatytas taisykles. Be to, šią atitiktį turi patikrinti kompetentinga atitinkamos šalies kontrolės institucija. Sąjungos produktai į Sąjungos rinką patenka automatiškai, o amerikietiški produktai turi būti importuojami laikantis Reglamento 2018/848 45 straipsnyje nustatytų sąlygų. Amerikietiškas produktas tik gali būti ženklinimas Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu. Taigi situacijos nėra panašios, vadinasi, gali būti vertinamos skirtingai.

103. Bet kuriuo atveju panašumą vertinant vartotojo požiūriu abu produktai, priešingai, yra panašūs, nes juose abiejuose yra neaugalinės kilmės vitaminų ir geležies gliukonato, gaunamų ne iš ekologinio žemės ūkio. Vis dėlto jie nėra vertinami vienodai, nes amerikietiškas produktas pažymėtas Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu su nuoroda į atitikties taisyklėms kontrolės šalį, „US“, ir nuoroda „ne ES žemės ūkis“, o „Blutquick“ negali būti pažymėtas šiuo logotipu, net su kitokiomis nuorodomis. Vadinasi, vartotojo požiūriu, vertinimas būtų skirtingas.

[59] Žr. 2022 m. rugsėjo 8 d. Sprendimą *Ametic* (C-263/21, EU:C:2022:644, 56 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

104. Vis dėlto galimas nevienodas požiūris pateisinamas toliau nurodytomis aplinkybėmis.

105. Pirma, Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipo, skirto Sąjungos produktams, suteikimui taikant lygiaverčiais pripažintus, nors ir tam tikrais aspektais besiskiriančius, teisės aktus, ekologinio ūkininkavimo srities Sąjungos teisės aktai visiškai netektų veiksmingumo Sąjungos teritorijoje.

106. Antra, šie teisės aktai daro teigiamą poveikį ne tik vartotojams, kurie gali maitintis geresnės kokybės produktais, bet ir Sąjungos dirvožemiui bei aplinkai, kurie labiau tausojami gaminant tokius produktus, o tai naudinga visiems Sąjungos gyventojams, įskaitant tuos, kurie nevartoja ekologiškų produktų. Taigi šiais teisės aktais užtikrinama vartotojų ir aplinkos apsauga pagal Chartijos 37 ir 38 straipsnius.

107. Trečia, leidžiant importuoti ekologiškus produktus, taip pat ir lygiavertiškumo pagrindu, gali, viena vertus, padidėti ekologiškų produktų pasiūla vartotojams ir, kita vertus, būti skatinami aplinką tausojantys gamybos būdai kitose geografinėse vietovėse.

108. Taigi siūlau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui atsakyti, jog pagal Chartijos 20 straipsnį nedraudžiama, kad Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipo, numatyto Reglamento 2018/848 33 straipsnio 1 dalyje, arba terminų, kuriais daroma nuoroda į ekologinę gamybą pagal šio reglamento 30 straipsnio 1 dalį, nebūtų galima naudoti arba vartoti perdirbtam maisto produktui, kuris yra iš Sąjungos ir atitinka lygiavertes pagal Reglamento 2018/848 48 straipsnio 1 dalį pripažintos trečiosios šalies gamybos ir kontrolės taisykles, bet neatitinka reikalavimų, nustatytų šio reglamento 16 straipsnio 1 dalyje, siejamoje su II priedo IV dalies 2.2.2 punkto f papunkčiu.

V. Išvada

109. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas, Vokietija) pateiktus prejudicinius klausimus:

1. 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo ir panaikinančio Reglamentą (EEB) Nr. 2092/91 25 straipsnio 1 dalis

   turi būti aiškinama taip:

   Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipu kartu su privalomomis nuorodomis, numatytomis šio reglamento 24 straipsnyje, gali būti žymimi produktai, importuojami iš trečiosios šalies, remiantis 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/848 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007, 45 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunkčiu, 48 straipsnio 1 dalimi ir 58 straipsniu, jei šie produktai atitinka šios šalies, įtrauktos į 2008 m. gruodžio 8 d. Komisijos reglamento Nr. 1235/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 įgyvendinimo taisyklės dėl ekologiškų produktų importo iš trečiųjų šalių, III priede pateiktą sąrašą, gamybos ir kontrolės taisykles.

2. Pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 20 straipsnį nedraudžiama, kad Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipo, numatyto Reglamento 2018/848 33 straipsnio 1 dalyje, arba terminų, kuriais daroma nuoroda į ekologinę gamybą pagal šio reglamento 30 straipsnio 1 dalį, nebūtų galima naudoti arba vartoti perdirbtam maisto produktui, kuris yra iš Sąjungos ir atitinka lygiavertes pagal Reglamento 2018/848 48 straipsnio 1 dalį pripažintos trečiosios šalies gamybos ir kontrolės taisykles, bet neatitinka reikalavimų, nustatytų šio reglamento 16 straipsnio 1 dalyje, siejamoje su II priedo IV dalies 2.2.2 punkto f papunkčiu.